Sagsomkostninger i straffesager

ADVOKAT SAMFUNDET

Sagsomkostninger i straffesager

Resumé og anbefalinger

I Danmark har vi en regel i retsplejelovens § 1008 om, at en dømt i en straffesag som altovervejende hovedregel skal betale sagens omkostninger. Sagens omkostninger består dels af honorar til forsvareren dels af omkostninger af mere teknisk art til blodprøvetagning, DNA-analyser, våbentekniske undersøgelser etc. Bestemmelsen kom ind i retsplejeloven af 1916, men princippet var gældende også før denne lov.

Begrundelsen for princippet om, at en domfældt i en straffesag skal betale sagens omkostninger, må formodes at bygge på en retsfølelses - eller rimelighedsbetragtning, da vedkommende kunne have undgået dette ved at have undladt at begå kriminalitet. Dette hensyn har dog ikke ført så vidt, at den domfældte også skal betale det offentliges udgifter til aflønning af dommere, retslokaler og udgifter til fængselsophold. Tidligere skulle den domfældte dog betale for kost og logi under fængselsopholdet.

Som nærværende notat viser, kan de omkostninger, der pålægges i selv mindre betydelige straffesager, være ganske omfattende.

Over for hensynet til retsfølelsen står imidlertid hensynet til den domfældtes resocialisering. Samfundets reaktion mod kriminalitet er **straf**, - en straf, der indeholder et fordømmende element, men også et ønske om at resocialisere den domfældte til fremover at undgå kriminalitet. Dette resocialiseringshensyn vanskeliggøres betydeligt af det forhold, at personer, der har udstået en frihedsstraf, kan komme ud med en ganske betydelig gæld til det offentlige - en gæld, som inddrives via Skat. Såfremt det lykkes den domfældte at skaffe sig lønarbejde, kan der blive trukket meget betydelige beløb til dækning af sagsomkostninger, hvilket igen kan vanskeliggøre såvel resocialiseringen som motivationen til at træde ind i samfundet og holde sig kriminalitetsfri. Tilsvarende gælder ved bødestraffe og betingede domme.

I bl.a. de nordiske lande er systemet anderledes. Her tages der i høj grad hensyn til den domfældtes indtægt på tidspunktet for dommen, hvilket igen betyder, at sagsomkostninger som hovedregel ikke pålægges mindre bemidlede personer.

I Grønland skal den dømte også kun undtagelsesvis betale sagens omkostninger.
I andre sammenhænge, f.eks. ved undersøgelseskommissioner, betales en indklagets udgifter til bisidder- typisk en advokat- af det offentlige.

Det danske system med idømmelse af ofte store sagsomkostninger og i øvrigt uklarhed om, hvad disse sagsomkostninger indeholder, har været kritiseret af mange fra retsvæsenet inden for de seneste 20 år[1] som stridende mod hensynet til resocialisering af en dømt, der er uden midler af betydning. Der er i notatet nærmere redegjort for kritikken samt for systemet i de øvrige nordiske lande.

Strafferetsudvalget **foreslår** på baggrund heraf, at retsplejelovens regler om sagsomkostninger i straffesager ændres således, **at retten i en straffesag skal pålægge den dømte sagsomkostninger ud fra en vurdering af den domfældtes evne til at betale på domsafsigelsestidspunktet**. Hermed tilgodeses såvel hensynet til retsfølelsen samt hensynet til resocialiseringen af den dømte.

Derudover foreslås det at overveje, at sagsomkostninger kan eftergives, såfremt den dømte holder sig kriminalitetsfri i 3 år efter dommen/endt afsoning.

Det foreslås endvidere, at **alle sagsomkostninger**, såvel forsvarerhonorar som udgifter til teknisk bistand, DNA-analyser m.v., skal foreligge **oplyst på domsafsigelsestidspunktet**. I modsat fald kan disse omkostninger ikke gøres gældende. Dette vil skabe et **klart og gennemskueligt system** i modsætning til i dag, hvor der intet krav er til at oplyse om sagsomkostningernes størrelse i dommen, ligesom sådanne omkostninger kan gøres gældende mod den dømte også lang tid efter dommen er afsagt.

Udvalget har overvejet, om der bør opstilles en undtagelsesbestemmelse der indebærer, at en domfældt, uanset indtægt, kan blive pålagt at betale sagens fulde omkostninger, såfremt hensynet til retsfølelsen taler herfor. Man kan argumentere herfor ud fra det synspunkt, at det kan virke stødende, såfremt en massemorder skal slippe for fulde sagsomkostninger, fordi han er uden indtægt eller formue. Udvalget har ikke ment, at denne løsning er hensigtsmæssig, da hensynet til retsfølelsen er et meget elastisk begreb, der kan give anledning til betydelige afgrænsningsvanskeligheder.
En person, der bliver dømt for meget alvorlig kriminalitet, vil typisk også blive idømt en langvarig fængselsstraf, der alligevel vil gøre opkrævning af fulde sagsomkostninger illusorisk medmindre personen er formuende. Og i dette tilfælde skal sagsomkostninger pålægges ud fra en vurdering af betalingsevnen efter nærværende forslag.

[1] Se nærmere specialeafhandling af 11. 2. 2011 af Poul Jørgensen, specialeafhandling af 23.12.2010 af Ditte Achena Sørensen og Maya Singh, professor Bernhard Gomard, Studier i den Danske straffeproces, s. 532, professor Erik Werlauff, Lov & Ret 1993, vicepolitimester Jørgen Nautrup, Fuldmægtigen nr. 5 1995, politiadvokat Michael Jørgensen, Lov & Ret 2004, advokat Birgitte Skjødt, Lov & Ret 2004 og højesteretsdommer Thomas Rørdam, TfK 2008.147.

Sagsomkostninger i straffesager

Reglerne for idømmelse af sagsomkostninger i straffesager i Danmark findes i retsplejelovens kap. 91. Hovedreglen om sagsomkostninger findes i § 1008, stk. 1.

> *§ 1008 lyder således:*
>
> *"Findes sigtede **skyldig**, eller kendes han ved dom uberettiget til oprejsning i anledning af strafferetlig forfølgning, er **han pligtig at erstatte det offentlige de nødvendige udgifter,** som er medgået til sagens behandling. Justitsministeren kan fastsætte takster til brug ved opgørelsen af det beløb, som sigtede skal betale til dækning af udgifter til sagkyndig bistand ved sagens behandling.*
>
> *Stk. 2. Har undersøgelsen været rettet på en anden forbrydelse end den eller på andre forbrydelser foruden den, for hvilken tiltalte dømmes, er han ikke pligtig til at erstatte de derved foranledigede yderligere omkostninger (jf. dog § 1010); kan en sondring ikke ske, bestemmer retten, om og hvor stort et afdrag der bør gøres.*
>
> *Stk. 3. Udgifter, der er foranledigede ved anke, kære eller begæring om en genoptagelse, bliver ikkun da at udrede af tiltalte, når disse skridt enten har ført til et for ham ugunstigere udfald eller er iværksat af ham selv og ikke har ført til forandring til hans fordel. Er anke rejst eller genoptagelse begæret af nogen af de i § 906, stk. 3, 1. pkt., nævnte personer, er den pågældende under tilsvarende betingelser pligtig at erstatte de derved forvoldte udgifter.*
>
> *Stk. 4. Omkostninger, som er forårsagede ved andres fejl eller forsømmelser, bør ikke falde domfældte til last. Retten kan også i dommen **begrænse omkostningsansvaret**, når den finder, at **dette ellers ville komme til at stå i åbenbart misforhold til domfældtes skyld og vilkår**.*
>
> *Stk. 5. Rejsegodtgørelser og dagpenge til landsrettens personale i anledning af rettens møder uden for dens hovedsæde, rejsegodtgørelser og dagpenge til nævninger og domsmænd, rejsegodtgørelser og dagpenge til Statsadvokaten, som foranlediges ved, at denne har embedskontor på et andet sted end det, hvor retten holdes, falder ikke domfældte til last."*

Af stk. 1 fremgår det, at den domfældte som altovervejende hovedregel skal betale de omkostninger, som har været forbundet med sagen til forsvareren og andre nødvendige udgifter til tekniske undersøgelser m.v.

Som det fremgår side 6, skal alle disse omkostninger ikke, som reglerne er nu, være opgjort på domsafsigelsestidspunktet. Dette betyder, at den domfældte langt senere kan blive mødt med betydelige krav, som han eller hun ikke har haft en chance for at protestere imod. Også dette uigennemsigtige system har affødt alvorlig kritik

En mere skønsmæssig undtagelse til hovedreglen findes i stk. 4, 2. pkt., hvor det fremgår, at retten kan begrænse omkostningsansvaret, når den finder, at omkostningerne vil komme til at stå i **åbenbar** misforhold til domfældtes **skyld og vilkår**. Denne bestemmelse bruges i praksis, men restriktivt, og anvendes typisk ikke til at begrænse omkostningerne ud fra den dømtes betalingsevne uanset udtrykket "vilkår" se nærmere side 5.

I artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention står følgende:

"Stk.3, Enhver, der er anklaget for en lovovertrædelse, skal mindst have ret til følgende: c) at forsvare sig personligt eller ved bistand af en forsvarer, som han selv har valgt, og hvis han ikke har tilstrækkelige midler til at betale juridisk bistand, at modtage denne uden betaling, når dette kræves i retfærdighedens interesse
e)at få vederlagsfri bistand af en tolk, hvis han ikke forstår eller taler det sprog, der anvendes i retten."

Denne bestemmelse antages ikke at være til hinder for, at den dømte kan blive afkrævet de sagsomkostninger, Staten har lagt ud i første omgang, hvorimod udgift til tolkebistand ikke kan pålægges den dømte. I Danmark afholdes udgifter til disse tolke derfor endeligt af Staten.

Professor Erik Werlauff skrev om retsplejelovens regel i § 1008 om sagsomkostninger følgende i 1993 i Lov & Ret:

"Man kan diskutere, hvor godt hele dette omkostningssystem stemmer overens med Danmarks forpligtelser efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 6, stk. 2 - 3. Heri hedder det bl.a., at hvis man er tiltalt i en straffesag og ikke har tilstrækkelige midler til at betale advokatbistand, har man ret til at modtage denne bistand uden betaling, når retfærdighedens interesse kræver det. Det har næppe været meningen hermed, at staten først skal lægge beløbet ud og dernæst afkræve det igen krone for krone hos den domfældte…..
Det er imidlertid efter min opfattelse ikke afgørende, om vi efter en skarp juridisk fortolkning af konventionen er forpligtet til at indrette vor lovgivning sådan, at også domfældte får procesomkostningerne betalt. Det afgørende er, at vi ikke kan være bekendt at fortsætte med et system, der straffer en domfældt i dobbelt omfang til skade for resocialiseringsmulighederne."

I Grønland findes reglen om sagsomkostninger i retsplejelovens § 480, der lyder således:

"I kriminalsager, der forfølges af det offentlige, afholdes omkostningerne ved sagens behandling og fuldbyrdelse af statskassen.

Stk. 2. Findes tiltalte skyldig, kan det dog, når særlige omstændigheder taler for det, bestemmes ved dommen, at tiltalte helt eller delvis skal erstatte det offentlige nødvendige omkostninger."

Ifølge de oplysninger, der foreligger for udvalget, bruges undtagelsen i stk. 2 normalt kun i sager om overtrædelse af narkotikalovgivningen.

De høje sagsomkostninger er særligt et problem for de helt unge mennesker, der ofte i forvejen er belastede af sociale årsager, men også for de lidt ældre der skal i gang med en uddannelse eller skal etablere sig med et selvstændigt liv. Her kan opkrævningen af sagsomkostninger virke meget demotiverende på et resocialiseringsforløb.

Et meget normalt eksempel er voldssager, hvor flere er indblandede. Ved flere tiltalte tager sagen længere tid i retten uanset udfaldet for den enkelte.

Et eksempel
En 15 årig pige var tiltalt sammen med 5 drenge for medvirken til grov vold. Hun blev idømt 4 måneders fængsel betinget, dog havde hun været varetægtsfængslet i 14 dage. Hun blev også dømt til at betale sagens omkostninger, der ikke var gjort op i dommen.

Honoraret til forsvareren udgjorde for fængselsbesøg, forberedelse og 3 hele retsdage 56.562 kr. inklusiv moms. Politiet opkrævede for denne sag 59.073,17 kr., uden at oplyse hvad differencen dækkede over. Der havde så vidt ses ikke været udgifter til tekniske undersøgelser, pigen havde tilstået, da hun blev anholdt. (dom af 25. januar 2011, retten på Frederiksberg, 2-7341-2010).

Hun var også tiltalt i en anden mindre voldssag af en dags varighed, hvor hendes betingede straf blev opretholdt. Her blev honoraret til forsvareren fastsat til i alt 17.125 kr. inklusiv moms. Politiet opkrævede i alt 17.245 kr., også uden at oplyse hvad den lille difference dækkede over. Regningen på i alt 76.318,17 kr. blev sendt til hende, der på det tidspunkt var anbragt udenfor hjemmet og i gang men at komme i en fornuftig skoleordning og fritidsjob. Hun søgte via forsvareren eftergivelse af gælden, men forgæves.

Denne sag er illustrativ for problemet. Unge med flere domme bag sig slæber ofte rundt på en gæld til sagsomkostninger på 50-150.000 kr., og en gæld af den størrelse virker helt uoverskuelig for et ungt menneske, der i forvejen kan have svært ved at få et fritidsjob på grund af den plettede straffeattest. Dette kan fastholde dem i kriminalitet som den eneste måde at "tjene penge på", uden det offentlige indkræver dem. Dvs. sagsomkostningernes omfang kan fastholde den én gang dømte i kriminalitet og håbløshed.

Også yngre mennesker, der er ved at stifte familie og som måske har fået arbejde, trækkes derefter maksimalt i løn i en periode, der kan vare mange, mange år, hvilket hæmmer deres muligheder for at etablere et normalt hjem, købe bolig etc.

Som en domfældt udtalte:

> *"Jeg kommer aldrig nogen sinde økonomisk på benene igen. Jeg har afsonet min straf, men det her holder mig ufri resten af livet. Det er ikke, fordi jeg vil løbe fra mit ansvar. Jeg accepterer dommen, men forstår ikke niveauet i mine sagsomkostninger. Den her gæld vil blive ved med at forfølge mig. Derfor ville jeg hellere, at myndighederne smed mig 5 år mere i fængsel. For så er jeg fri om 5 år. På den måde har jeg da udsigten til et normalt liv."* [2]

Det kan hertil oplyses, at vedkommende i 2008 skyldte 780.000 kr. i sagsomkostninger.

I § 1008, stk. 4, står, at **retten kan tage hensyn til tiltaltes skyld og vilkår**, men det ses ikke, at retten lægger tiltaltes økonomiske forhold til grund. Der findes eksempler på, at der er taget hensyn til alder og til det forhold, at en tiltalt, der har tilstået, men er trukket med i en større sag, kun skal betale delvise sagsomkostninger.
Som eksempler kan nævnes:

> *T født 1984 var tiltalt for overtrædelse af færdselsloven og overtrædelse af straffelovens § 121, ved at have kaldt nogle politifolk bøsser m.v. Under byrettens behandling af sagen, hvor der blev afhørt politifolk som T havde anmeldt for vold, var der i henhold til retsplejelovens § 732, stk. 1, beskikket forsvarer for T. T, der nægtede sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 121, blev i det hele fundet skyldig og idømt 6 dagbøder på 400 kr. Efter omstændigheder, herunder T's alder og vilkår, besluttede byretten, at det offentlige skulle betale salæret til den beskikkede forsvarer, jf. retsplejelovens § 1008, stk. 4, 2. pkt. Denne afgørelse blev stadfæstet af landsretten, hvortil den blev påkæret. (TfK. 2001. 341Ø).*

[2] Specialeafhandling af 23.12.2010 side 4.

I en anden dom afsagt af byretten den 18. september 2008 fremgik, at A var fundet skyldig i bl.a. trusler efter straffelovens § 266, og at han var blevet idømt en behandlingsdom. A havde begået forholdet sammen med en medtiltalt, der udover dette forhold, var fundet skyldig i 6 andre forhold, hvoraf der havde været bevisførelse om 2 af forholdene. Ved dommen var det bestemt, at A skulle betale sagens omkostninger. Landsretten fandt med henvisning til princippet i bestemmelserne i retsplejelovens § 1008, stk. 2, og § 1009, at A alene skulle betale 8.000 kr. + moms af det beløb på 12.950 kr. + moms, som var tilkendt A's forsvarer. (TfK 2009.331).

At den dømte er psykisk syg tages der normalt heller ikke hensyn til. I nedennævnte sag var der tale om en person med bl.a. mulige krigstraumer fra udstationering i Irak. Der stod således om ham i en erklæring til retten:

"Observanden, (der i øvrigt havde haft gode opvækstvilkår) ...har siden teenageårene haft en hang til spil om penge, og han har som 19-årig haft en serie konsultationer hos psykolog for at imødegå dette problem. i 2007 har han som soldat i militæret været udsat for flere psykisk belastende oplevelser, bl.a. har han uforsætligt forårsaget en kammerats død ved et vådeskud, og han har efter disse oplevelser haft enkelte samtaler med en psykolog. I øvrigt har han aldrig søgt eller modtaget psykologisk eller psykiatrisk behandling. Han har som 22-årig, efter hjemkomst fra et halvt års udstationering som soldat i Irak, udviklet en række symptomer, der tyder på, at han i slutningen af 2007 og begyndelsen af 2008 har haft symptomer på en belastningsreaktion, en tilstand af psykisk ustabilitet, der karakteristisk opstår som følge af involvering i voldsomme hændelser.

Han, der var, født 1985, blev i overensstemmelse med sin erkendelse dømt for røveri efter straffelovens § 288, stk. 1, nr. 1, ved en aften i januar 2008 i en forretning, hvor han indfandt sig maskeret med en paintballmaske, ved trussel med en luftpistol, som han rettede mod personalet, at have tvunget F til fra et pengeskab at udlevere 15.450 kr. Han blev på bagrund af de psykologiske erklæringer dømt til at undergive sig ambulant psykiatrisk behandling.

Ved byrettens dom blev statskassen pålagt at betale halvdelen af salæret til den beskikkede forsvarer, honoraret udgjorde i alt 23.000 kr. plus moms. Byretsdommeren anførte, at han havde lagt vægt på den dømtes konkrete personlige forhold.. Anklagemyndigheden kærede omkostningsafgørelsen med påstand om, at han blev pålagt at betale fulde sagsomkostninger. Landsretten anførte, at det, der var oplyst om hans personlige forhold, ikke kunne føre til begrænsning af omkostningsansvaret efter retsplejelovens § 1008, stk. 4, og tog anklagemyndighedens påstand til følge, så han skulle betale alle 23.000 kr. (U.2008.2446Ø).

Der findes derudover en del eksempler på, at sagsomkostningerne nedsættes enten fordi sagen har trukket længe ud uden det skyldes forhold hos tiltalte eller sagen har været principiel[3].

Den **alt overvejende hovedregel er imidlertid, at de dømte kommer til at betale sagens omkostninger,** der kan være meget store. Hertil kommer, at der ikke er krav om, at disse omkostninger oplyses i selve dommen, hvor det ofte er blot anført, at den tiltalte skal betale sagens omkostninger. Som et uhyrligt eksempel på, hvad dette kan medføre kan nævnes nedennævnte sag[4] (Vestre landsrets kendelse af 10.3.2010, 14.afd., S-0136-10).

---

[3] Se eksempelvis U1973.23H, U1994.363,U2001.1046,U2005.1632,U1972.60, U1972.61, U1976.104, U1976.485,U 1987.440 og U1995.9.

[4] Se også U2009.1421H.

En person, T, blev ved dom afsagt af retten i Viborg den 4.12.2009 dømt for overtrædelse af straffelovens § 299b om ophavsretskrænkelser. Han blev idømt 6 måneders betinget fængsel med bl.a. vilkår om 120 timers samfundstjeneste. Han havde under efterforskningen haft advokat A beskikket, men skiftede umiddelbart inden retssagen til advokat B. Retten tilkendte hans tidligere advokat et honorar på 183.862 kr. med tillæg af moms. Dette fik hverken T eller advokat B noget at vide om. I dommen stod bare *"at de tiltalte betaler hver især de dem vedrørende sagsomkostninger, herunder salæret til den for den pågældende beskikkede forsvarer."*

Den 18.1.2010 modtog T en opkrævning fra politiet med opkrævning af et samlet uspecificeret forsvarerhonorar på **573.311 kr**. Det var første gang T hørte om dette honorar til hans tidligere forsvarer A, Advokat B påkærede dette honorar til landsretten med påstand om, at det skulle afholdes af Statskassen. Landsretten afviste denne klage som for sent indgivet med følgende begrundelse:

> *"Kæremålet angår ikke størrelsen af de salærer, der er tilkendt Ts 2 forsvarere, og angår derfor alene byrettens afgørelse om, at T skal betale de ham vedrørende sagsomkostninger, herunder salæret til den for ham beskikkede forsvarer. Denne afgørelse var indeholdt i dommen, der blev afsagt den 4.12.2009, og tiltalte, der var til stede ved domsafsigelsen, blev underrettet om afgørelsen i det retsmøde, hvor dommen blev afsagt. Kærefristen skal derfor regnes fra den 4.12.2009, selvom T først senere blev gjort bekendt med, hvad sagens omkostninger, herunder forsvarersalærerne, beløb sig til.".*

Kendelsen betyder, at en tiltalt inden 14 dage efter dommen skal klage over omkostninger han ikke kender størrelsen af, ellers fortabes hans ret. Dette er et meget lidt rimeligt resultat og strider formentligt mod den Europæiske Menneskerettighedskonvention.
Der blev givet afslag på at få sagen indbragt for Højesteret og sagen blev herefter indbragt for den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, hvor den fortsat verserer.

Udover **honoraret til forsvareren** er der som nævnt også **andre sagsomkostninger**, der kan blive pålagt den dømte. Det kan være udgifter til blodprøver, dna-analyser, tekniske erklæringer, revisionsberetninger mv. Rekordudgiften er vist godt 17 mio.kr. for en revisionsrapport i en større sag om økonomisk kriminalitet. Den tiltalte blev i det væsentligst frifundet i øvrigt og kom derfor ikke til at betale for revisionsrapporten.(Østre landsrets dom af 23.11.200, S-4509-98).

I § 1008, stk. 1 er omkostningerne beskrevet som *"de nødvendige udgifter, som er medgået til sagens behandling"*. Der findes nogle afgørelser, hvor retten skulle bedømme, om udgifter havde været nødvendige.

Et eksempel på hvilke omkostninger, der kan være tale om:

> *En 33 årig mand, D, var i byretten fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, ved den 7. juni 2003 på en parkeringsplads ved anvendelse af et samuraisværd at have tilføjet et offer nogle lange snitsår. D blev idømt 1 års fængsel og pålagt at betale de ham vedrørende sagsomkostninger. Disse blev af politimesteren opgjort til 289.947,50 kr., hvoraf udgifter til retsmedicinske undersøgelser udgjorde 188.145 kr. Han accepterede at betale sagens omkostninger bortset fra udgifterne til retsmedicinske undersøgelser og gjorde til støtte herfor blandt andet gældende, at disse havde været unødvendige, og at de samlede udgifter ville stå i åbenbart misforhold til hans vilkår, da han var på bistandshjælp efter en arbejdsskade.*

Der blev den pågældende nat anholdt 20 personer på parkeringspladsen, hvor knivstikkeriet havde fundet sted, dog ikke D.
Under efterforskningen sendte politiet blodprøver fra 6 af de implicerede og dna-materiale fra sværdet, en kniv, tøj mv. til undersøgelse på Københavns Universitets Retsgenetiske afdeling. Der blev her foretaget 185 undersøgelser, som viste blod fra offeret, men hverken blod eller dna fra andre af de i sagen implicerede.
Byretten anførte i præmisserne til dommen bl.a., at i alt 7 vidner havde forklaret, at de så D hugge med sværdet, og når dette blev sammenholdt med fundet af offerets blod på sværdet, ansås det for bevist, at D var skyldig som anført.
Efter karakteren af den udøvede vold, som han havde nægtet sig skyldig i, og omstændighederne ved episoden den 7. juni 2003 fandt landsretten, at udgifterne til de retsmedicinske undersøgelser havde været nødvendige. Landsretten bemærkede, at spørgsmålet om nødvendigheden af udgifterne må bedømmes ud fra forholdene på det tidspunkt, da de blev afholdt, og at der ikke var grundlag for at fastslå, at omkostningerne havde været unødvendigt store. .... Efter karakteren af voldsforholdet og længden af den idømte straf sammenholdt med oplysningerne om D's personlige forhold fandt landsretten ikke, at det samlede omkostningsbeløb stod i åbenbart misforhold til hans skyld og vilkår, jf. retsplejelovens. D blev herefter pålagt at betale sagsomkostningerne på 289.947,50 kr. i forbindelse med straffesagens behandling. (tfK.2005.475V).[5]

Heller ikke disse omkostninger behøver at være opgjort af politiet ved dommens afsigelse, men kan blive opkrævet pr. brev til den dømte på et langt senere tidspunkt, ligesom det kan stille sig forskelligt fra politikreds til politikreds, hvilke omkostninger politiet overhovedet opkræver. Dette giver retsulighed samt et retssikkerhedsmæssigt problem, at den domfældte ofte ikke aner, hvilke omkostninger han skal betale.

Dette har været kritiseret fra såvel anklagemyndighed som fra forsvarerside[6], og der har siden 2004 været nedsat en gruppe under justitsministeriet til at se på problemstillingen.

Den dømte kan i princippet begære sådanne omkostninger indbragt for retten, men de færreste véd det eller orker det, da opkrævningen kan komme længe efter dommen, hvor den domfældte måske ikke længere har kontakt til sin forsvarer. Det vil endvidere være en hel anden ret end den oprindelige, der skal bedømme, om disse omkostninger har været relevante, hvilket er uhensigtsmæssigt, da den nye ret slet ikke kender den oprindelige sag til bunds, ligesom det også er unødvendigt ressourcekrævende at lade en helt ny ret tage stilling til udgifterne i stedet for at tage dem med under den oprindelige sag.

Som et eksempel kan nævnes følgende sag, hvor en mand var blevet dømt for underslæb i december 1987, men først 5½ år senere i 1993 opkrævede politiet ham revisionsomkostninger.

D blev i december 1987 idømt fængsel i 2½ år for underslæb. Ved dommen blev det bestemt at han skulle betale sagens omkostninger, herunder 15.000 kr,. i honorar til sin forsvarer.I august 1993 opkrævede politiet ham 41.480 kr. i revisionsomkostninger. Dette blev indbragt for byretten, der frifandt ham på grund af passivitetsbetragtninger. Landsretten pålagde ham imidlertid at betale disse omkostninger på 41.480 kr.(U1994.934).

[5] Se også U2005.1632, hvor retten nedsatte udgifterne så den domfældte kun skulle betale for 3 ud af 23 retskemiske undersøgelser.
[6] Politianklager Michael Jørgensen og advokat Birgitte Skjødt, Lov og ret, 2004.

Efter den nugældende forældelseslov må det antages, at et krav som ovenfor anført er forældet efter 3 år.

Sagsomkostninger – de øvrige skandinaviske lande

Norge

De norske regler for hvornår sagsomkostninger kan pålægges en tiltalt i en straffesag findes i Straffeprosessloven[7]:

> ***§ 436:*** *"Blir siktede dømt eller mortifikasjon gitt i offentlig sak, bør siktede i regelen pålegges å erstatte staten nødvendige omkostninger ved saken. Særlig bør en siktet som kan bebreides for under forfølgningen å ha opptrådt slik at omkostningene er blitt høyere enn ellers nødvendig, pålegges å erstatte meromkostningene. Saksomkostninger kan også ilegges når en sak etter at hovedforhandling er berammet, blir hevet fordi siktede vedtar et tidligere utferdiget forelegg.*
>
> *Når avgjørelsen ved anke eller begjæring om gjenåpning fra siktede går ham imot, gjelder regelen i første ledd tilsvarende (...). "*
>
> ***§ 437:*** *"Ved fastsetting av saksomkostninger etter § 436 regnes ikke med utgifter til medlemmer av retten eller tjenestemenn ved domstolen, eller utgifter til rettslokale.*
>
> *Har flere personer vært siktet i en sak, fordeles omkostningene mellom dem etter rettens skjønn. Utgifter som bare gjelder den enkeltes forhold, er de andre uvedkommende.*
>
> ***Saksomkostninger ilegges bare dersom det antas mulig å oppnå betaling, og avpasses etter siktedes økonomiske evne.***"

Udgangspunktet er, at den domfældte som i Danmark skal betale sagens omkostninger. Hvis sagen fremmes som en tilståelsessag pålægges ikke sagsomkostninger.
I Højesteret pålægges der efter praksis aldrig omkostninger ud fra et princip om, at her alene prøves sager af principiel interesse, selvom der er mulighed for at pålægge omkostninger.
Udgifter til dommere, anklagemyndighed mv. kan ikke kræves dækket, men politiets udgifter ved at efterforske sagen, samt udgifter til vidnegodtgørelse, sagkyndige mv. kan kræves dækket af den domfældte.

Helt essentielt er det imidlertid at § 437, tredje del, bestemmer at **sagsomkostninger kun pålægges, såfremt dommeren finder det er muligt at opnå betaling, og størrelsen af sagsomkostningerne afpasses efter den dømtes økonomiske evne.**

Ifølge Norsk Advokatsamfund tages der bl.a. hensyn til om den dømte er formuende eller ikke. De personer som hverken har indtægt eller er formuende pålægges normalt ikke sagsomkostninger. Ligeledes undlades kravet om at betale sagsomkostninger hvis den tiltalte også er dømt til at skulle erlægge en større erstatning til en forurettet. Endelig bliver man ikke pålagt sagsomkostninger, hvis man bliver idømt en lang fængselsstraf. Sagsomkostningerne der idømmes er ofte også symbolske. De eneste sager hvor der er pålagt større beløb i sagsomkostninger, er i længerevarende retssager om økonomisk kriminalitet, hvor den/de tiltalte har store økonomiske ressourcer. Selv i disse sager

[7] Lov nr. 22.5.1981 nr.25

begrænser beløbene for "nødvendige omkostninger" sig dog til et sted mellem 50-100 000 NRK.

Sverige

De svenske regler for hvornår sagsomkostninger kan pålægges en tiltalt i en straffesag findes i Rättegångsbalkens kapitel 31:

> ***Kapitel 31, 1 §***
> *"Döms den tilltalade för brottet i ett mål där åklagaren för talan, ska den tilltalade ersätta staten för vad som betalats av allmänna medel i ersättning till försvarare. Den tilltalade ska också ersätta staten för kostnaden att hämta honom eller henne till rätten och för sådan kostnad för blodprovstagning, blodundersökning, urinprovstagning och urinundersökning som avser honom eller henne och som har gjorts för utredning om brottet.*
>
> *Ersättningsskyldigheten omfattar dock inte kostnader, som inte skäligen varit motiverade för utredningen, eller kostnader, som vållats genom vårdslöshet eller försummelse av någon annan än den tilltalade, hans eller hennes ombud eller försvarare som utsetts av honom eller henne.*
>
> *Den tilltalade är inte i annat fall än som sägs i 4 § första stycket skyldig att betala mera av kostnaden för försvararen än vad han eller hon skulle ha fått betala i rättshjälpsavgift vid rättshjälp enligt rättshjälpslagen (1996:1619). Vad som sägs i den lagen om kostnad för rättshjälpsbiträde gäller i stället kostnad för offentlig försvarare.*
>
> *Vad den tilltalade ska betala får jämkas eller efterges, om det finns skäl till det med hänsyn till den tilltalades brottslighet eller hans eller hennes personliga och ekonomiska förhållanden. Om det belopp som den tilltalade skulle vara skyldig att ersätta understiger en viss av regeringen fastställd gräns, ska ersättningsskyldighet inte åläggas. Lag (2010:575)."*

Udgangspunket er også i Sverige, at den dømte skal betale sagens omkostninger, såvel honorar til forsvarer som udgifter til blodprøvetagning, dna analyser etc.

Der tages imidlertid – som i Norge- **hensyn til den dømtes betalingsevne**. Hvis den tiltaltes årlige indkomst ikke overstiger 260 000 SEK kan der ydes statslig retshjælp til at dække størstedelen af omkostningerne efter en gradueret skala.[8]

For så vidt angår retshjælpen skal det i øvrigt bemærkes, at såfremt skyldneren er mindreårig, kan det vedtages at nedsætte egenbetalingen til nul, hvis den økonomiske situation tilsiger det. Derudover kan sagsomkostningerne nedsættes eller frafaldes hvis

---

[8] "Rättshjälpsavgiften, som aldrig får överstiga kostnaderna för rättshjälpsbiträdet, utgör
2% av kostnaderna om det ekonomiska underlaget inte överstiger 50 000 kr,
5% av kostnaderna, dock minst 500 kr, om det ekonomiska underlaget överstiger 50 000 men inte 100 000 kr,
10% av kostnaderna, dock minst 1 000 kr, om det ekonomiska underlaget överstiger 100 000 men inte 120 000 kr,
20% av kostnaderna, dock minst 1 500 kr, om det ekonomiska underlaget överstiger 120 000 men inte 150 000 kr,
30% procent av kostnaderna, dock minst 2 000 kr, om det ekonomiska underlaget överstiger 150 000 men inte 200 000 kr, og
40% av kostnaderna, dock minst 5 000 kr, om det ekonomiska underlaget överstiger 200 000 kr."

der er personlige forhold hos den dømte der taler for dette. Baggrunden for dette princip er, at man fra svensk side ikke ønsker at vanskeliggøre eller forhindre resocialiseringen i samfundet efter udstået straf. Personer, der idømmes lange fængselsstraffe, bliver endvidere som oftest helt fritaget for betalingspligten.

Finland

I Finland findes et tilsvarende system som i Sverige, således at der ydes retshjælp til dækning af sagnomkostninger i straffesager.

Inddrivelsen af sagsomkostninger

Det er i første omgang politiet, der står for opkrævning af skyldige omkostninger i straffesager. Efter 6 måneder overgår opkrævningen til SKAT, der siden 2005 har stået for at inddrive såvel bøder og evt. konfiskation som sagsomkostninger i straffesager, som skyldes til Staten, der normalt har lagt pengene ud til forsvarerhonorarer mv.[9]

Politiet får opkrævet **ca.10% af sagsomkostningerne**, et tal der også genfindes i ældre opgørelser.[10]

Strafferetsudvalget har fra SKAT fået oplysninger om inddrivelse af sagsomkostninger i relation til beløb modtaget til inddrivelse i henholdsvis 2007 og 2010, det samlede beløb modtaget i 2007 og i 2010, samt fordelingen af de modtagne beløb i de to nævnte år fordelt på gældsintervaller og kilder (debitorindbetalinger; lønindeholdelse; modregning og dividende).[11]

Ud fra de oplysninger udvalget har fået er det **ca. 10% af sagsomkostninger der inddrives** fra de dømte personer[12]. Der er en forskel i inddrivelsesprocenten afhængig af beløbets størrelse, idet mindre beløb idømt i bøder og sagsomkostninger ofte inddrives fuldt ud.

Lønindeholdelse

SKAT har hjemmel til at benytte **lønindeholdelse** som et tvangsindeholdelsesmiddel, der anses for et af de mest effektive midler til inddrivelse af fordringer.
Lønindeholdelsen foregår via et tabeltræk. Pt. er der et lovmæssigt krav om at skyldneren efterlades med et rådighedsbeløb på 4.600 kr. om måneden, efter trækket. Hvis skyldneren har en ægtefælle forhøjes rådighedsbeløbet med 3.200 kr.[13]

Skat har hjemmel til at fastsætte en afdragsordning efter anmodning fra skyldneren, men en afdragsordning er ikke til hinder for, at SKAT også fortager udlæg, modregning eller lønindeholdelse hos skyldneren.[14]

---

[9] Bkg. 2005-10-17 nr.1022. Der er oprettet en restanceinddrivelsesmyndighed.
[10] Bernhard Gomard, Studier i den Danske Straffeproces side 540 og bilag 3 til denne rapport.
[11] Se bilag 2.
[12] Se bilag 2.
[13] § 21 i bkg. 2011-08-24 nr.922.
[14] Se bilag 1.

Gældssanering

Den domfældte kan være i en situation hvor gælden er blevet ganske uoverkommelig og hvor den store gæld kontra den manglende betalingsevne og udsigt til at kunne indfri den, vil virke stik mod ønsket om at få den dømte socialiseret ud i samfundet igen. Det er derfor relevant at se på mulighederne for gældsanering af idømte sagsomkostninger, jf. konkurslovens kapitel 25-28.

Tidligere domfældte personer har som udgangspunkt samme mulighed for at opnå gældssanering, som personer der ikke er tidligere dømt for et strafbart forhold. Det bemærkes dog, at hvis **"en ikke uvæsentlig gæld" er pådraget ved strafbare** forhold, kan der **i almindelighed ikke** opnås gældssanering, jf. konkurslovens § 197, stk. 2, nr. 3. Det er med andre ord meget svært at opnå gældssanering for gæld pådraget ved straffelovsovertrædelser.

Hvorvidt gældssanering skal tildeles eller nægtes, afhænger af en række faktorer såsom f.eks. straffelovsovertrædelsens grovhed og hvor lang tid tilbage overtrædelsen går. Jo grovere, desto længere tid, før gældssanering kan komme på tale. Praksis viser ganske få eksempler på, at retten i et vist omfang har lagt vægt på resocialiseringshensyn og på den baggrund tillader gældssanering efter ca. 7-10 år. Kriterier der inddrages heri er bl.a. skyldners forsøg på at afdrage på gælden, fravær af yderligere kriminalitet og stabile personlige forhold.

SKATs muligheder for at eftergive gæld til det offentlige.

Det er i nogle tilfælde muligt at få eftergivet sin gæld, helt eller delvist, til det offentlige.
De nuværende betingelser for eftergivelse i inddrivelsesloven svarer til konkurslovens betingelser for at opnå gældssanering således, at "eftergivelse kan i almindelighed ikke finde sted, hvis en ikke uvæsentlig del af gælden er pådraget ved strafbare [..] forhold". Det bemærkes dog, at inddrivelsesloven § 13, stk. 6 bestemmer, at eftergivelse i øvrigt kan ske "når sociale eller andre forhold i særlig grad taler herfor". Dette fordrer et konkret skøn fra SKATs side.

SKAT modtager ikke oplysning om hverken sagens eller gældens karakter, udelukkende stiftelsestidspunkt og gældens art på den tekniske side (bøde, konfiskation m.v.), og ser derfor som udgangspunkt ikke på typen af straffelovsovertrædelsen, når spørgsmålet om eftergivelse skal vurderes. SKAT følger i stedet skifterettens praksis på svigs-området, således at der skal være gået "en vis passende tid" før eftergivelse kan komme på tale, i praksis vil det sige at der skal være gået en 7-10 år før eftergivelse kan komme på tale. SKAT oplyser at der ikke er nogen speciel "unge-politik" i denne henseende.

SKAT lægger også vægt på, at en eventuel eftergivelse ikke strider mod den almene retsfølelse. Der har derfor udviklet sig en slags administrativ praksis efter hvilken politiet (som kender karakteren af det retsforhold der ligger til grund for sagen) spørges til råds om, hvorvidt eftergivelse vil stride mod den almene retsfølelse. SKAT understreger dog, at man ikke nødvendigvis retter sig efter politiets vurdering.

Hensyn til resocialisering kan også derfor tale for at indføre en regel om, at man kan få eftergivet sagsomkostninger, man skylder til det offentlige, såfremt en dømt har afholdt sig kriminalitetsfri i 3 år efter endt afsoning. Bøder og konfiskation skal dog ikke kunne eftergives efter 3 år, bøder er jo straf og konfiskation et ulovligt udbytte.

Forældelse

I starten af 2008 trådte den nye forældelseslov i kraft, som forkortede forældelsesfristerne fra 20 og 5 år, til 10 og 3 år. Hvis beløbet er nævnt i dommen, er der tale om en forældelsesfrist på 10 år, hvis ikke er hovedreglen formentlig 3 år, medmindre forældelsesfristen afbrydes.

Udvalgets overvejelser og anbefalinger

Begrundelsen for princippet om, at en domfældt i en straffesag skal betale sagens omkostninger, må formodes at bygge på en retsfølelses - eller rimelighedsbetragtning, da vedkommende kunne have undgået dette ved at have undladt at begå kriminalitet. Dette hensyn har dog ikke ført så vidt, at den domfældte også skal betale det offentliges udgifter til aflønning af dommere, retslokaler og udgifter til fængselsophold. Tidligere skulle den domfældte dog betale for kost og logi under fængselsopholdet.

Over for hensynet til retsfølelsen står imidlertid hensynet til den domfældtes resocialisering. Samfundets reaktion mod kriminalitet er **straf**, - en straf, der indeholder et fordømmende element, men også et ønske om at resocialisere den domfældte til fremover at undgå kriminalitet.

Dette resocialiseringshensyn vanskeliggøres betydeligt af det forhold, at personer, der har udstået en frihedsstraf eller er ikendt en betinget dom eller en bøde, herudover kan komme ud med en ganske betydelig gæld til det offentlige, der har lagt beløb ud til forsvarer og andre omkostninger - en gæld, som inddrives via SKAT.
Såfremt det lykkes den domfældte at skaffe sig lønarbejde, kan der blive trukket meget betydelige beløb til dækning af sagsomkostninger, hvilket igen kan vanskeliggøre såvel resocialiseringen som motivationen til at træde ind i samfundet og holde sig kriminalitetsfri. Da sagsomkostningerne ofte er betydelige, kan den dømte fastlåses i en situation, der virker uoverskuelig og demotiverende i relation til at søge at skaffe sig arbejde, da SKAT så kan foretage en stor løntilbageholdelse i mange år. Dette kan igen føre til ny kriminalitet, da en gæld på flere hundrede tusinde kr. er uoverkommelig at afdrage for en med lav indkomst eller overførselsindkomst. Gælden får endvidere den pågældende til at føle sig ufri.

Da det endvidere kun er i alt ca. 20% af disse sagsomkostninger, det lykkes Politiet og SKAT at inddrive, vil et forslag om nedsættelse af sagsomkostningerne, den dømte skal betale, ikke udgøre noget større provenutab for Staten. Der anvendes givet også i dag en del ressourcer på at inddrive uerholdelige sagsomkostninger, ressourcer der kan anvendes bedre.

Det skal understreges at bøder og evt. konfiskation fortsat at skal betales eller inddrives efter de nugældende regler om inddrivelse, det er udelukkende sagsomkostninger udvalget mener skal lempes i forhold til de gældende regler.

Udvalget har overvejet, om der bør opstilles en undtagelsesbestemmelse der indebærer, at en domfældt, uanset indtægt, kan blive pålagt at betale sagens fulde omkostninger, såfremt hensynet til retsfølelsen taler herfor.
Man kan argumentere herfor ud fra det synspunkt, at det kan virke stødende, såfremt en massemorder skal slippe for fulde sagsomkostninger, fordi han er uden indtægt eller formue. Udvalget har ikke ment, at denne løsning er hensigtsmæssig, da hensynet til retsfølelsen er et meget elastisk begreb, der vil kunne fermbyde mange afgrænsningsvanskeligheder ved fortolkningen. En person, der bliver dømt for meget alvorlig kriminalitet, vil typisk også blive idømt en langvarig fængselsstraf, der alligevel vil gøre opkrævning af fulde sagsomkostninger illusorisk, medmindre personen er formuende. Og i dette tilfælde skal sagsomkostninger pålægges ud fra en vurdering af betalingsevnen efter udvalgets forslag.

I bl.a. Grønland og i de nordiske lande er systemet således, uden det er gået ud over retsfølelsen. Her tages der i høj grad hensyn til den domfældtes indtægt på tidspunktet for dommen, hvilket igen betyder, at sagsomkostninger som hovedregel ikke pålægges mindre bemidlede personer eller dog begrænses.

Udvalget **foreslår** på baggrund heraf, at retsplejelovens regler om sagsomkostninger i straffesager ændres således, at **retten i en straffesag skal pålægge den dømte sagsomkostninger ud fra en vurdering af den domfældtes evne til at betale på domsafsigelsestidspunktet.** Hermed tilgodeses såvel hensynet til retsfølelsen samt hensynet til resocialiseringen af den dømte. Dette kræver at den tiltaltes skatteoplysninger oplyses i en straffesag, men det sker allerede i færdselssager af hensyn til at udregne en given bøde, der på færdselsområdet ofte relaterer sig til en nettomånedsløn. Evt. formue må oplyses af den tiltalte, da dette ikke længere fremgår af årsopgørelsen.

Derudover foreslås det at overveje en regel om, at idømte sagsomkostninger kan eftergives, såfremt den dømte holder sig kriminalitetsfri i 3 år efter dommen/endt afsoning, da de nuværende regler for gældssanering/gældseftergivelse er meget strenge og normalt kræver, at der er gået 7-10 år fra en strafbar handling er begået, før gældssanering kan overvejes.

Udvalget er endvidere af den opfattelse, at **alle sagsomkostninger**, såvel forsvarerhonorar som udgifter til teknisk bistand, DNA-analyser m.v., **skal foreligge oplyst på domsafsigelsestidspunktet.** I modsat fald kan disse omkostninger ikke gøres gældende. Dette vil skabe et klart og gennemskueligt system i modsætning til i dag, hvor der intet krav er til at oplyse om sagsomkostningernes størrelse i dommen, ligesom sådanne omkostninger kan gøres gældende mod den dømte også lang tid efter dommen er afsagt.

BILAG 1

BKG 2011-08-24 nr 922 Inddrivelsesbekendtgørelsen

§ 5

Afdragsordninger, der fastsættes af restanceinddrivelsesmyndigheden over for personer, skal fastsættes som en procentdel (afdragsprocent) af den årlige indkomst opgjort som den årlige bruttoindkomst inkl. indtægter omfattet af § 12, fratrukket arbejdsmarkedsbidrag, pensionsindbetalinger efter § 14, stk. 4, nr. 2 a, ATP og skat, jf. dog stk. 6 og 7. Det beløb, som skal afdrages årligt, fastsættes med udgangspunkt i følgende tabel:

Ikke forsørgerpligt over for børn			Forsørgerpligt over for børn
Procent	Nettoindkomstinterval per år		Procent
5%	85.000	105.999	0%
6%	106.000	111.999	4%
7%	112.000	117.999	4%
8%	118.000	123.999	4%
9%	124.000	129.999	4%
10%	130.000	135.999	5%
11%	136.000	141.999	6%
12%	142.000	147.999	7%
13%	148.000	153.999	8%
14%	154.000	159.999	9%
15%	160.000	165.999	10%
16%	166.000	171.999	11%
17%	172.000	177.999	12%
18%	178.000	183.999	13%
19%	184.000	189.999	14%
20%	190.000	195.999	15%
21%	196.000	201.999	16%
22%	202.000	207.999	17%
23%	208.000	213.999	18%
24%	214.000	219.999	19%
25%	220.000	225.999	20%
26%	226.000	231.999	21%
27%	232.000	237.999	22%
28%	238.000	243.999	23%
29%	244.000	249.999	24%

30%	250.000	255.999	25%
30%	256.000	261.999	26%
30%	262.000	267.999	28%
30%	268.000	273.999	29%
30%	274.000	+ ∞	30%

Stk.2. Det månedlige beløb, som skal afdrages, svarer til det efter stk. 1 fastsatte årlige afdragsbeløb delt med 12 og afrundet nedad til nærmeste hele eller halve hundrede.
Stk.3. Når afdragsordningen er fastsat efter stk. 1, anses skyldneren normalt for at have overladt et rimeligt rådighedsbeløb til sig og sin familie.
Stk.4. Oplysninger fra indkomstregisteret lægges til grund ved fastsættelsen af den årlige indkomst efter stk. 1. Seneste måneds indkomst efter stk. 1 omregnet til årsindkomst anvendes som grundlag for beregningen af det månedlige afdragsbeløb. Hvis seneste indkomst *før* skat i indkomstregisteret inden for samme indkomsttype afviger fra den forudgående måneds indkomst før skat, anvendes den måneds indkomst før skat, hvor indkomsten er lavest, som grundlag for beregningen af indkomsten efter stk. 1.
Stk.5. Hvis der ikke foreligger oplysninger fra indkomstregisteret om skyldnerens indkomst på grund af, at indkomsten eller hele indkomsten ikke indberettes til indkomstregisteret, eller hvis en væsentlig del af den indberettede indkomst består af B-indkomst, kan afdragsordningen i stedet fastsættes på grundlag af seneste årsopgørelse. Hvis der ikke foreligger oplysninger om skyldnerens indkomst på grund af manglende slutligning, kan afdragsordninger i stedet fastsættes med udgangspunkt i gældens størrelse.
Stk.6. Afdragsordninger kan fastsættes efter en konkret betalingsevnevurdering efter reglerne i kapitel 6. Indsender skyldner et budgetskema, vurderer restanceinddrivelsesmyndigheden, om der ved den fastsatte afdragsordning overlades skyldneren det nødvendige til eget og familiens underhold. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan dog afvise at foretage en betalingsevnevurdering, når denne findes at være uden betydning for afgørelsens udfald.
Stk.7. Forslag fra skyldneren til afdragsordninger kan, når særlige forhold taler derfor, tiltrædes af restanceinddrivelsesmyndigheden, hvis forslaget sikrer afvikling af restancen inden for en rimelig tidshorisont.
Stk.8. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan ændre afdragsbeløbet, når skyldnerens økonomiske forhold ændres.
Stk.9. En afdragsordning, som overholdes af skyldneren, er ikke til hinder for, at restanceinddrivelsesmyndigheden kan foretage og realisere udlæg, modregning, indtrædelse og gennemføre særskilt lønindeholdelse.
Stk.10. Er forældrene ikke samlevende, anses den af forældrene, som børne- og ungeydelsen udbetales til, som forsørger.

BILAG 2

Statistik

Den statistiske "inddrivelsesprocent" der angives, referer til procenten af indbetalte beløb i det pågældende år i forhold til årets modtagne krav på sagsomkostninger. "Modtagne krav" dækker både over restbeløb fra de forrige år der stadig mangler at blive inddrevet, samt nytilkomne krav. "Inddrivelsesprocenten" er således ikke i sig selv udtryk for noget billede af, hvor mange af statens krav, der indgår, da der f.eks. ét år kan være en ganske lille sum penge der skal inddrives og næste år en ganske stor. Den angivne procent kan derfor alene anvendes til en overordnet statistisk sammenligning af udvikling i forhold til beløb modtaget og nye krav. Da ingen af disse er konstante, er "inddrivelsesprocenten" statistisk set ikke udtryk for noget entydigt.

SKAT blev i 2007 bedt om at inddrive 417 mio. kroner og fik indkasseret 100 mio. (svarende til ca. 24 %) heraf. Hvis det antages at der i de foregående år var samme størrelse nye krav og samme indbetaling ville billedet være:

ÅRSTAL	2005	2006	2007	2008 (beregnet)
Ikke inddrevne mio. overført fra året før		317 (overført fra 2005)	624 (overført fra 2006)	941 (overført fra 2007)
Antal mio SKAT bedes inddrive det pågældende år	417 (baseret på 2007)	417 (baseret på 2007)	417	
Antal mio det lykkes SKAT at inddrive årligt baseret på tal fra 2007	-100 (baseret på 2007)	-100 (baseret på 2007)	-100	
Tal der ikke inddrives	317	624	941	

De i 2007 modtagne 100 ville så svare til, at der var gået 100 mio. ind i forhold til de 1041 der i alt skyldes i statskassen (417 nye mio. og 624 mio. fra de tidligere år). Dette svarer til under 10 % af det samlede beløb der bliver inddrevet.

Laves det samme - tillempede - regnestykke for 2010, hvor der gik 108 mio. ind, men hvor tilgangen har været faldende, kan det se således ud:

2008	**2009**	**2010**	**1757**
941	1236	1508	
397	377	357	
-102	-105	108	
1236	1508	1757	

Jf. herover så ville "inddrivelsesprocenten" i 2010 være 108 mio. i forhold til 1865 (dvs. overførte beløb fra årene før samt nytilkomne beløb i 2010) eller i alt lidt under 6 % af det samlede beløb der bliver inddrevet.

2007:

Overført Gældsstørrelse	Overført i kalenderåret 2007	Betalt kalenderåret 2007	Inddrivelses-procent	Fordeling af betalinger: Debitorindbetalinger	%	Lønindeholdelse	%	Modregning	%	Dividende	%
1 - 2.499	9.529.055	7.338.778	77	3.361.137	46	1.298.642	18	2.673.737	36	5.262	0
2.500 - 4.999	17.166.240	11.428.188	67	5.420.394	47	1.853.194	16	4.148.168	36	6.432	0
5.000 - 9.999	42.793.324	22.500.053	53	11.589.022	52	2.938.119	13	7.969.336	35	3.576	0
10.000 - 24.999	77.547.866	29.717.049	38	16.002.750	54	3.462.362	12	10.097.015	34	154.923	1
25.000 -	270.131.584	28.935.851	11	16.567.938	57	2.192.030	8	8.976.842	31	1.199.042	4
I alt	417.168.067	99.919.920	24	52.941.241	53	11.744.347	12	33.865.098	34	1.369.234	1

2010:

Overført Gældsstørrelse	Overført i kalenderåret 2010	Betalt kalenderåret 2010	Inddrivelses-procent	Fordeling af betalinger: Debitorindbetalinger	%	Lønindeholdelse	%	Modregning	%	Dividende	%
1 - 2.499	5.871.442	4.805.157	82	1.743.356	36	1.551.174	32	1.508.708	31	1.918	0
2.500 - 4.999	14.837.264	8.439.744	57	3.183.720	38	2.484.772	29	2.756.298	33	14.953	0
5.000 - 9.999	39.037.350	20.262.127	52	8.079.457	40	5.369.146	26	6.800.688	34	12.837	0
10.000 - 24.999	74.456.430	32.288.240	43	14.479.391	45	7.649.578	24	10.135.059	31	24.212	0
25.000 - 49.999	60.264.268	19.310.261	32	9.819.014	51	3.606.587	19	5.822.660	30	62.000	0
50.000 - 74.999	35.143.916	8.770.139	25	5.045.153	58	1.486.893	17	2.224.081	25	14.011	0
75.000 - 99.999	18.516.090	4.820.472	26	2.739.172	57	788.963	16	1.262.325	26	30.013	1
100.000 -	109.135.551	9.931.859	9	6.277.887	63	1.193.173	12	2.106.613	21	354.186	4
I alt	357.262.312	108.627.999	30	51.367.151	47	24.130.287	22	32.616.433	30	514.129	0

BILAG 3

Kære Sysette Vinding Kruse

J.nr. 2012-310-223

Hermed en opgørelse over pålagte og betalte sagsomkostninger i 2010 og 2011.

mio. kr.	**2010**	**2011**
Pålagte sagsomkostninger	380,2	418,0
Betalte sagsomkostninger	39,7	35,1
Procent	10,4	8,4

Det er korrekt, som du anfører i din mail, at fordringer, som ikke bliver betalt inden for 6 måneder, oversendes til SKAT til inddrivelse. Rigspolitiet har derfor ikke mulighed for at opgøre, hvor stor en del af omkostningerne, der samlet inddrives af staten.

Du er naturligvis altid velkommen til at rette henvendelse hertil igen, hvis opgørelsen giver anledning til yderligere spørgsmål.

Med venlig hilsen

Ove Chr. Sørensen
specialkonsulent

Rigspolitiet, Koncernøkonomi
Regnskabscentret
Internt: (15) 2219
Tlf: 4515 2219
Mobil: 2027 9597

Mail: OCS001@politi.dk

POLITI